

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Виходить у Львові щодня (крім неділь і св. св. свят) о 5-ій годині по полудні.

Редакція і Адміністрація: уліця Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окремеї жадаве і за зложенем оплати поштової.

Реклямації незапечатані вільні від оплати поштової.

Передплата у Львові в агенції днівників пасажа Гавсмана ч. 9 і в п. к. Староствах на провінції:

на цілий рік К. 4-80
на пів року „ 2-40
на чверть року „ 1-20
місячно . . . „ — 40

Поодинокое число 2 с.
З поштовою пересилкою:

на цілий рік К. 10-80
на пів року „ 5-40
на чверть року „ 2-70
місячно . . . „ — 90

Поодинокое число 6 с.

Вісти політичні.

(Русь виборчий. — Недуга царя. — Бурі і Англії. — Європейські варварства в Хіні.)

Передвиборчі збори відбудуть ся в Будапешті дня 22 а в Чорткові дня 23 листопада за кожним разом о 10 год. рано. На сих зборах мають явити ся кандидати на послів з IV і V курії. — Дня 11 с. м. відбули ся передвиборчі збори виборців з V курії в Полянці, на Мистках і в Лисеневичох. Виборців з тих трох громад явило ся над 600. На зборах тих виголосив свою кандидатську бесіду п. Трачевський, а всі виборці постановили одностайно підпирати его кандидатуру яко рільника та просили, щоби як доси боронив стан селянський і старав ся о піднесенє рільництва в львівській повіті. — На зборах в Жовтанцях поставлено кандидатуру дра Короля в IV а сел. Максими в V курії.

Про недугу царя доносять урядово з Петербурга, що она тяжка, але як лікарі впевняють, недужому не грозить ніяка небезпечність. Натомість вісти з заграничних жерел подають, що недуга царя дуже гризна і небезпечна. В Берліні і Копенгазі кажуть, що цар недужий вже від літа, бо утравив ся працею. Цареві раджево, аби виїхав для відпочинку, але цар не хотів на то згодити ся. Vossische Ztg. містить в лікарських кругів одержане поважне обговоренє недуги царя. Після них, недуга

має бути небезпечна, а то можна пізнати з видаваних урядових бюлетенів, котрі, як звісно, видають ся в Росії з великою остророжністю, коли розходить ся о особу царя. Гадають, що в Ливадії мусіла бути закажана вода, від котрої набравив ся цар тифу. Вкінці доносять з Копенгаги, що в наслідок одержаної телеграми, виїхав звістам російський наслідник престолоа до Петербурга.

З полудневої Африки доносять, що в Оранже, Трансвалю а навіть в Наталю і Капленді, всюди появляють ся дрібні відділи Бурів і нападають на англійські залоги і відділи. Борби ведуть ся з великим завзятем і зі зміняєм щастем. Супротив того поворот англійських войск до краю поки-що неможливий. Найбільше терплять Англіїці від дощів і спеки, бо в полудневій Африці тепер весна.

Як звіреко поводять ся європейські войки з Хінцями, показують листи писаві войками до своихів. Між иншими оголошує часопис Fränkisch. Courier таке писемко войка з другого морского баталіону; З Хінцями, котрі не поборюють нас з оружьем в руці, не церемонимо ся. Мусять тяжко працювати, а котрий опонує, дістає кульку в лоб. В полон взагалі нікого не бере ся, т. е. полонених розстрілює ся безпровадно по кожній битві. Лиш діти і жінки шадить ся часом; мужчин розстрілює ся без пардону, або пробиває ся багнетом. Розбиванє голов кольбами показало ся непрактичною річею, бо кольби тріскали. Ми жалували їх лиш з початку, але то такий меракний народ, що кожний з нас скоро отряє ся з всяких сентиментів. — Таке поведєнє Європейців, та страшна різня, в котрій гине тисячі і тисячі Хінців, викликає з їх сторони мести. І они збиткують ся в страшний спосіб над місіонарями і монахинями, над раненими, а навіть над трупами чужих войків, де лиш можуть їх найти. — З Пекіну доносять, що Хінці може приймуть услівя вичислені в ноті послів, з виїмком кари смерті князів, членів цесарского двора і кількох достойників. Буде се неможливе тому, бо хінський двір як раз знаходить ся в руках тих осіб, котрих держава хочуть позарати.

НОВИНИ.

Львів дня 16-го листопада 1900

— **Єпископи против поединків.** Vaterland оголошує відозву против поединків, ухвалєну на посліднім з'їзді єпископів у Відні. В відозві тій сказано, що належить всякими средствами поборювати поединки, бо они противні заповідям Божим і державним законам, і виступати против них так в школі як і в церкві. Вихованє повинно опиратись на широкій християнській підставі.

— **Стипендійні запомози з фундації бл. п. Стефана Качали** для практикантів купецтва при „Народній Торговлі“ по 60 корон річно, признало ц. к. Намістництво практикантам Миколі Скрипці і Антонови Станчакови.

З давних часів.

(З чеського — З. Вінтєра.)

I.

Прийшла субота вечер. Челядники коваля Грубєша в Люнах повідкладали сам разом кліші, молоти, пильники і инші зваряди о цілу годину вчаснійше як звичайно, і пішли живо кризь малі ворота до міської лавні, аби скупати ся.

Лише Матій Калина лишив ся дома. Випросив ся якось у майстра від обовязкової суботнійшої купелі, і пішов до челядної комнати, де остророжно засунув двері, видко для того, аби нікто не міг вийти до хати. З якогось кутика витягнув каламар з чорнилом і гусяче перо, та якусь картку паперу, і отерши кілька разів руки, почав так писати:

„Моя найсолодша дівчино, честна панно Дорнічко; добра ніч і добрий день, мила дівчино. За Божою волею я вас сердечно полюбив а оказувана мені вами деколи прихильність скріпила в мені ще ту любов. Але ви, любя Дорнічко, показуєте себе раз такою, то знов иншою. А вірна любов не знає ніколи таких змін; коли ви мені, моя наймилійша Дорнічко, хочете жертвувати щирю любов аж до гробу, дайте мені то пізнати при завтрішнім богослужєню хочби одним, одиноким поглядом, щоби я добре знав, що ви любите мене, а не

того вітрогона Юрка. Пересвідчите ся, що я, Бог мені свідком, все для вас зроблю, що лиш у ваших очах вичитаю, і як станете мою любовю, не розлучите нас нічо, хіба могила. Але як би я не мав мати надії на вашу любов, то прошу мені то отверто сказати“.

Той любовний лист вложив до окладки і написав на вії: „Честній панні Дорнічці до власних рук“. Коли писемко засхло, обявав лист червоною ниткою, вийшов з комнати, і довго наунав ковальского хлопця, як він має доручити лист панні, аби того ні пан тато, ні пані мама не замитили.

В тій самій хвилі писав Юрко Чермак, гончарский челядник у вдови Кочічки, на великім передмістї, напротив жатецьких воріт, в Люнах, своєю о много лєвшою рукою як у коваля, такий любовний лист:

„Моя найдорожша дівчино, панно Дорнічко! Ніяк не можу знати, чи мене любите, але я постановив собі служити вам до послідної хвилі життя. Не знаю, чи то така воля Божя, чи ви умисне так мене мучите, що не даєте мені ніякої відповіді. Чи ви не знаєте, моя дорога; найлюбійша Дорнічко, що на світі нема нічого тяжшого, як вірна любов, якій я присвятив ся, і чим я йому серцю нароби тільки мук, що не можу єї позбутися ся? Як вам що на мені не подобає ся, то лиш скажете, а я у всім вас послухаю; може вам противна моя бідність, але і я з часом стану майстром, як той ковальский мїх, той Матій, і для богатства я вас не люблю, а лише для того, бо ви сотворені, аби вас любити. Прощу вас, дайте мені вкінці знати, але щиро, що ви гадаєте“

Обязав лист червоною стазкою, і так само як коваль, учив хлопця, як має віддати лист, аби пан тато, ні пані мама, того не замитили.

II.

О, Дорнічка варта була того, аби в ній залюбити ся. Не так для того, що єї отец був заможний люньский мїщанин, котрого дїм при рунку цїнено на вісімнайцять сот кіп, і що Господь Бог дав єму крім того богато ґрунту і великого иншого добра. Він не придбав богатства нечестним способом, лише честною працею власних рук, бо був тєслею.

О Дорнічку, одинокую доню, дбали родичі чимало вже від єї дитинства; посилали єї до швачки аж до Праги, аби виучила ся сама одна із всіх люньских дівчат шити і вишивати різноцвітні мережки. Можна було також бачити, що родичі дадуть їй не аби яке віно, аби вибрала собі жениха до вподоби. Мати мала для неї кілька срібних і золотих поясів з великими прикрасами, кілька вартїстних, по бабці унасліджених шнурів коралів, з зеренцями золота і срібла, відтак всякої одежі з шовків, оксамітів і инших дорогих сукон; постели приладила залопадлива мати на кілька ліжок, а в кількох скринях було повно полотен і всякого иншого добра. І два золотом ткані циці придбала мати для своєї дочки. Цанових тарелів було кілька кіп, а всеї цинової посудини мала віданиця до двох сотнарів. Крім того мала ще дістати у віні дві корови і чималу суму грошей. А до того все го була ще Дорнічка прекрасною дівчинкою.

— Друга гімназія в Чернівцях (німецька, з німецько-руськими паралельками) буде в 1901/902 роком шкільним переїїнею з вищої на вищу гімназію.

— З тозарства „Академічна Громада“. На загальних зборах, які відбули ся дня 11 с. м. вибрано головою: Олександра Грабовського, студ. медицини; заступником голови: Евгена Бурачинського, студ. мед.; бібліотекарем: Йосифа Чайковського, студ. філософ.; скарбником оборотного фонду: Осипа Шухевича, студ. прав; скарбником запового фонду: Юліана Олесницького, студ. прав; контролером: Андрія Гоговського, студ. прав; писарем: Михайла Волошина, студ. прав; виділовими: Василя Пачовського, студ. мед.; Романа Цегельського, студ. філософ.; Зенона Кузьма, студ. філософ.; Романа Гузара, студ. прав; Івана Боднара, студ. філософ.; заступниками виділових: Володимира Утриска, студ. філософ.; Олександру Куцака, студ. філософ.; Олександру Пашкевича, студ. філософ.; Зеновія Харака, студ. прав.

— Огонь. В Петрикові під Тернополем вибухнув огонь в хаті брата війта Бриля і в одній хвилі обняв стога зі збіжем та інші будинки. При сильнім вітрі огонь перекинувся ще на два сусідні обійстя і знявши до гда всі будинки господарські з цілим запасом сіна і абіжа. Шкода велика, але була обезпечена.

— Кам'яничні замітачі директорами банку. З Дрездена доносять про слідувочу історію, котра нехай буде осторогою і для наших людей, котрі люблять кунувати льоси від агентів та до того ще її заграничних: Два давнішні замітачі кам'яниць, великі вероби, братя Адольф і Кароль Меншель в Дрездні, заложили в січви сего року банк під назвою „Дім банковий, ефектовий і комісеровий братів Меншель“. Оба шефи вислали яких сто агентів, щоби розпродати уділи на всілякі льоси і позабирати від купуючих рати. Агенти волочили ся головне в пограничних місцевостях саских, але заходили часто і до австрійських головних міст. Першу місячну рату з К. або з К. 60 с. брали собі агенти, а дальші рати припадали вже „банкови“. Розуміє ся, що ті, котрі купили собі такі льоси і зацатили рати, потрапили свої гроші; они, що правда, дістали промеси, але з числами льосів, котрі мав хтось инший, а не банк. На случай хоч бы льос був щось і виправ, то властитель промеси не дістав би був нічого. Директорів, котрі обікрали в той спосіб множество людей, вже позамикано до арешту.

— Всесвітня злодійка. В останніх днях парської вистави, котра вже тепер закрити, були гості, що як-раз оглядали вежу Айфля, свідками

досить прикрої сцени. Один з французских агентів тайної поліції ходив вже від кількох годин за молодцю, красою і дуже елегантно убраною Американкою, котра видавала ся ему дуже підозрювою. Він увійшов за нею також і до одного з тих підносів, якими витягають людей на вежу Айфля та побачив тут, як она якійсь пані перед собою всунула руку до кишені. Майже в тій самій хвилі станув елеватор на другій платформі вежі, а агент зловив Американку і хотів її арештувати; але она вирвала ся і пустила ся бічи на край платформи та хотіла тут кинутися з вежі на землю. Якесь старша вже і добре собі грубенька пані побачивши то, вхопила її і відтягнула від бар'єра. Злодійка так за то улютилася, що вкусила паню в руку. Але резолютна пані не пустила злодійки, лиш стала бити — як казала, малу бестию — з цілої сили парасолькою. Між обома жєнщинами завела ся опісля так занята бійка, що ніхто не важив ся до них приступити. Наконць таки зловлено красну Американку і звязано та відставлено до арешту. Показало ся, що єсть то звана добре в цілій Америці всесвітня злодійка Елеанор Вак, за котрою американська поліція вже від давна слідить.

— Молоді злодії на львівськй бруку. Під-офіцер поліційний Сайнфельд стрітив вчєра на улици Овочевій 14-літню Йосифу Якимчук, родом з Підборець, і Івана Комендарського, як несди якийсь клунок. Полицяя зробив зараз на дорожї ревизию, і знайшов там частки одєжи і коралі, а крім того кусень свьічки і витрих. Дєбрана пара признала ся, що добула ся у якогось селяна в Ямельній коло Добростан до замкненої комори, і забрала звідтам ті рьчи. Обєв замкнено до арешту. — На т. зв. „Опалках“ янов, украв 14-літній злодій Станіслав Дємбовський якийсь Розаліі Павляковій з кишені полярес з двома коронами. Павлякова здогонила злодія і зловила его, але вже не ввайшла при нім ні поляреса, ні гроший. Злодія відставлено на поліцію. Неадовго по тім явив ся на поліції 12-літній Николай Вержбовський, і казав, що его мати покинула, і він не має ся де подіти, та просить, щоби его замкнули до арешту, щоби там переочував. Показало ся, що той дїтвек, то спільник Дємбовського, і хотів лиш длятого дістатися до арешту, щоби там порозуміти ся з своїм спільником.

III.

Дорнічка була розумною дівчиною. Коли виросла, мати і отець своїми бесідами вщепили в ній відразу до тих непотрібних молодих мїшанських синів, що цілком дїями волочили ся без занятя по улицях міста та лиш обмавляли людей і висьміювались з них, а ночами ходили з одного шинку до другого чи в містї чи поза містом.

Дорнічка знала, що коли має прийти до честного весілля то хибя з яким порядним, трудодлюбивим молодцем. Але саме в тім була перебирчива.

Найліпше подобавсь їй вкінці Матій куваль і Юрко Чермає. Але они сба подобались їй.

Матій був хороший паробок, високий, широкоплечий, з честним, щирим лицем. Юрко був меншай, сухийший, але зручнійший і поворотнійший та мимо свого малого росту подобав ся дівчатам. Власне тому не могла Дорнічка рішити ся ні в користь одного ні другого. Вправді єї любов не виявляла ся бесідою, лише поглядами. Говорити инакше не могла, бо мати не допускала до того, аби паробки розмавляли з дочкою. Але Дорнічка споглядала своїми синими очима раз на Матія, другий раз на Юрка. Оба хлопці не знали, як стоять, але взагалі оба журили ся. Саме тому писав Матій свої лист, бо любов доводила его до розпукки, так що він ходив мов божевільний. З тої самої причини писав і Юрко до дівчини, аби їй доказати свою любов і ему анї в голові не постала гадка лишити єї своему суперникові.

Коло стрітили ся в гостинниці при склянці пива, говорили з собою, але часто задля дівчини розпочинали завзятую суперечку, так що приятелі мали не мало труда, аби їх погодити і перервати сварку. Старий Грубеш все висьміював їх бесіди. Звичайно, з склянкою пива в руці, говорив, що тих двох честних чєлядників любов і чорт разом мучить. Одної неділі вечером на початку посту в році 1806 сказав старий Грубеш, побачивши в гостинниці спорячих любовників:

— Слухайте, хлопці, ти і ти, ви оба честні чєлядники; ніхто не може про вас нічого злого сказати; що ви маєте против себе? Сварите ся задля дівчини. Ну, коли так то погодьте справу в лицарський спосіб, в публічній поединку, а залишіть ваші спори. Витягави повинен другий, побіджений, добровільно уступити з дороги. Закінчіть спір поединком!

Та бесіда всім подобала ся. Лише оба чєлядники поотвиртали роти, та мовчки дивили ся на старого майстра.

— Я тверезий, цілком не п'яний — говорив старий серед загальної тишини дальше — послушайте ради. Один з вас вибере собі дівчану. То буде рідкий случай в громадї; бо ви не перші, що публічним поединком погоджуєте ваш спір. Або то давно тому, як на ринку в Пільній бороли ся оружьем публічно на лицарський лад Отмар і Жудек, очевидно на то мусіли мати дозвіл радних. На конях били ся аж до смерку на списи. А їм ішло лиш о гро-

ші, о пятьсот таларів. Го-го, кілько то таких, що визнають других, аби лиш показати свою силу, або штку борбництва і придбати собі тим славу. Кілько то високих панів ба єя о нічо инше як лиш хибя о герб — а ви боролись бы о дівчану, що богато більше значить, як всі гроші і все оружжя на свьіті. Дїю вам честне слово, що коли би я був такій молодий як ви, то бив би ся о таку краљу аж до смерти.

Так і подібно говорив старий Грубеш. В часі єго бесіди споглядав сильний куваль на марного гончаря і кілька разів глумливо усьміхнувся єя.

Коло Грубеш серед загального одобрєня перестав говорити, сказав Матій куваль до гончаря Юрка:

— А що, брате, будемо робити? Я визнаю тебе! Будемо бити ся?

Юрко відмовив з неохотою:

— Ог, пуста балакашня.

— Він боїть ся! — крикнуло кількох присутних.

— Боїть ся? — спитав насьмішливо куваль.

— Того чєй не можеш мовчки прийняти! — підбивали его другі.

— Ти чєй не стара баба, не боягуз, не старий дід! Атже ти собі порядний паробок! — силували его инші.

— Нехай буде як хочете — рішив ся вкінці Юрко — буду бити ся!

— Ми держимо твою сторону! — крикнули одні.

— Ми тримаємо з кувалем! — озвали ся другі.

Коло они так говорили і спільно з ста-

TYGODNIK MÓD I POWIEŚCI

Ілюстрована часопись для женщин.

Б Е З П Л А Т Н О

4 томи повісти

Клим. Юноши „Впучок“ — А. Мечника „Ованес Огана“ — К. Лясковского „Зужитий“ — Ст. Аріеля „Улуди“

за кождей чверть рік том

одержать як „ПРЕМІЮ“ передплатники галицькі.

„TYGODNIK MÓD I POWIEŚCI“ в будучім 1900-тім, а в 42-ім році існуюваня буде виходити під тем самим як доси літератским напрямом, а задержанем і на будуче дотеперішного отрудництва в спеціальних відділах видавництва.

MODY PARYSKIE

(2.000 рисунків і 12 великих аркушів з кроями і взірцями робіт жіночих) і
GOSPODARSTWO DOMOWE,

завдяки котрим наша часопись независимо від задоволення потреб ума образованої женщины, заповнює їй практичну хосенність стверженої вартости.

Обітниця богатих на слова, заповідань уліпшень і реформ, якими визначають ся більше менше всі проспектові оголошення, уникали ми доси з принципу. Тим менше могли би ми уживати їх тепер, коли читаюча публіка відповіла на проявленій в Tygodnik-у напрям дійстними доказами признаня, становлячими для редакції цінну заохоту до постійности на обібраній дорозі.

Одинокою обітницею з нашої сторони, а радше сказавши, одиноким зобовязанем, яке приймаємо, єсть стояти і дальше на основі тих пересвідчень, котрі нині вільно нам вже уважати тревалим звеном між часописю а читателями, а подаючи їм інформації з проявів дійсного життя, вибирати зпоміж них лише ті, яких вартість і вплив на суспільність власну або чужу признаємо. Ту задачу хочемо виповнити як доси без тіни упереджень, сторонничої ненависти і взгляду на личный інтерес.

То все, що вільно нам нині сказати о душі і напрямі нашої праці на будуче.

Не спускаючи з уваги печального і безпереривного постійного забезпеченя сотрудництва нашої часописи, маємо сказати кілька слів о тім, що ми в відділі белетристики приготували для „TYGODNIK-A MÓD I POWIEŚCI“ на будуючий рік.

Маєм запевнені праці: *Марії Родзевичівної, Віктора Гомулицкого, Володислава Ст. Рей монта, Севера (Ігн. Маційовского), Володислава Умимського і многих инших.*

В відділі поезії звістні читателям пера: *Казимира Глимьского, Миріяма, Лямго, Ор-Ота і инших,* обіцяли нам свої твори на слідующий рік.

Розпочинаємо рік 1900 двома творами повістевими:

Волод. Ст. Реймонта

повість п. з.:

І по многих днях. — І по многих літах....

Севера

повість п. з.:

Легенда.

Услівя передплати разом з премією:

У Львові і Кракові:

Чвертьрічно	1 зр. 80 кр.
Піврічно	3 зр. 60 кр.
Річно	7 зр. 20 кр.

В Галичині з поштовою пересилкою:

Чвертьрічно	2 зр. 20 кр.
Піврічно	4 зр. 40 кр.
Річно	8 зр. 80 кр.

Редактор ЯН СКИВСКИЙ.

Передилату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ припинає, числа оказові і проспекта даром висилає

Головна Агенция і Експедиция „TYGODNIKA“ у Львові

Пасаж Гавсмана ч. 9 і всі книгарні і контори писем.